

การเจรจาการค้ารอบโดฮาภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก

ความเป็นมา

การเจรจารอบโดฮาซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2001 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การค้าโลกเป็นไปอย่างเสรี และมีความเป็นธรรมมากขึ้น โดยมีประเด็นเจรจา 9 เรื่อง คือ การปฏิรูปการค้าสินค้าเกษตร การเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรม (Non-Agriculture Market Access: NAMA) การเปิดตลาดการค้าบริการ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การปรับปรุงกฎเกณฑ์ทางการค้า การจัดทำข้อยกเว้นเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้า การปรับปรุงกระบวนการระงับข้อพิพาท ประเด็นเรื่องการค้าและสิ่งแวดลอม และการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติตามพันธกรณีรอบอุรุกวัย

ที่ผ่านมา การเจรจารอบโดฮาดำเนินไปอย่างล่าช้า และประสบความสำเร็จเป็นบางครั้ง เนื่องจาก การเจรจาในเรื่องที่สำคัญ เช่น การปฏิรูปการค้าสินค้าเกษตร และ NAMA มีความอ่อนไหวสูง และประเทศสมาชิกก็มีท่าทีแตกต่างกันค่อนข้างมาก นอกจากนี้ การจะได้ข้อสรุปการเจรจาก็ยังต้องยึดหลักฉันทามติ (ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน/ไม่มีประเทศใดคัดค้าน) จึงทำให้ได้ข้อสรุปค่อนข้างยาก

ผู้อำนวยการใหญ่ WTO ได้จัดให้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีในระหว่างวันที่ 21 – 29 กรกฎาคม 2551 เพื่อหาทางสรุปการเจรจาโดฮาที่เจรจามาแล้วกว่า 7 ปีให้ได้ภายในปี 2551 อย่างไรก็ตาม การประชุมประสบความสำเร็จล้มเหลวเนื่องจากความขัดแย้งระหว่างอินเดียกับสหรัฐฯ ในเรื่องการใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguard Mechanism – SSM) สำหรับสินค้าเกษตร ซึ่งผู้อำนวยการใหญ่ WTO ได้เสนอให้ใช้มาตรการได้ก็ต่อเมื่อมีการนำเข้าในปริมาณเกินกว่าร้อยละ 40 จากปริมาณนำเข้า 3 ปีย้อนหลัง และจะขึ้นภาษีได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของอัตราที่ผูกพันไว้ในรอบอุรุกวัย ซึ่งอินเดียเห็นว่าข้อเสนอดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะปกป้องเกษตรกรของตนได้ และเรียกร้องให้ใช้มาตรการได้ง่ายและมีระดับการปกป้องสูง (ใช้ได้เมื่อมีปริมาณการนำเข้าเกินกว่าร้อยละ 15 และขึ้นภาษีได้ถึงร้อยละ 30 ของอัตราที่ผูกพันไว้ในรอบอุรุกวัย) ในขณะที่สหรัฐฯ ก็ไม่ยอมรับข้อเรียกร้องของอินเดีย เพราะเห็นว่ามาตรการปกป้องดังกล่าว ซึ่งสงวนสิทธิ์ให้กับประเทศกำลังพัฒนาเท่านั้น อาจจะถูกใช้อย่างพร่ำเพรื่อ

ล่าสุดประธานกลุ่มเจรจาสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มสินค้าเกษตร ได้จัดทำร่างความตกลงฉบับของประธาน (Chairman's text) ฉบับวันที่ 6 ธันวาคม 2551 โดยมีประเด็นสำคัญ ดังเช่น

- เสนอให้สหภาพยุโรปลดการอุดหนุนการผลิตสินค้าเกษตร โดยรวม (Overall Trade Distorting Support: OTDS) ลงร้อยละ 80 ในขณะที่ให้สหรัฐฯ ลดการอุดหนุนดังกล่าวลงร้อยละ 70 สำหรับประเทศอื่นๆ ให้ลดการอุดหนุนลงร้อยละ 55

- ในส่วนของ SSM เสนอแบ่งระดับปริมาณการนำเข้าที่ใช้มาตรการได้ เป็น 2 ระดับ คือ การนำเข้าที่ขยายตัวเกินกว่าร้อยละ 20 และ ที่ขยายตัวเกินกว่าร้อยละ 40 โดยให้ขึ้นภาษีได้ไม่เกิน 1 ใน 3 ของอัตราที่ผูกพันไว้ หรือ ไม่เกิน 1 ใน 2 ของอัตราที่ผูกพันไว้ แล้วแต่กรณี นอกจากนี้ ยังได้เสนอรายละเอียดเพิ่มเติมเรื่องระยะเวลาในการใช้มาตรการ และรายละเอียดอื่นๆ ด้วย

- ในส่วนของการลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรม ให้ประเทศพัฒนาใช้ Coefficient 8 ซึ่งจะทำให้ภาษีหลังจากเข้าสู่ตลาดเหลือไม่เกินร้อยละ 8 ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนามี 3 ทางเลือก คือ coefficient 20 22 หรือ 25 ขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นที่เลือกใช้ และเสนอให้ยกเว้นสินค้า Preference Erosion ออกจากการเจรจา

สำหรับ การเจรจาการค้าบริการนั้น ได้มีการหารือใน Signaling Conference เมื่อเดือนกรกฎาคม 2551 และได้ผลดีในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ ความคืบหน้าในการเจรจาการค้าบริการ ขึ้นอยู่กับความคืบหน้าในการเจรจาเรื่องการเปิดตลาดสินค้าเกษตร และสินค้าอุตสาหกรรม

ท่าทีไทย

สินค้าเกษตร ต้องการให้มีการเปิดตลาดและลดการอุดหนุนภายในลงอย่างมาก รวมทั้งยกเลิกการอุดหนุนส่งออก เพื่อให้สินค้าส่งออกของไทยมีตลาดที่เปิดกว้างและสามารถแข่งขันได้อย่างเป็นธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสินค้าสำคัญ เช่น ข้าว และน้ำตาล สำหรับเรื่องมาตรการปกป้องพิเศษสินค้าเกษตรที่เป็นปัญหาขัดแย้งสำคัญขณะนี้ ไทยมีท่าทีร่วมกับกลุ่ม G-20 (ยกเว้น อินเดีย) และกลุ่ม Cairns คือไม่ต้องการให้ขึ้นภาษีได้เกินอัตราที่ผูกพันไว้ในรอบอูรุกวัย

สินค้าอุตสาหกรรม ต้องการให้มีการเปิดตลาดในระดับสูง โดยเฉพาะในตลาดประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งยังคงมีอัตราภาษีสูงโดยเฉลี่ย สำหรับในตลาดประเทศพัฒนาแล้ว ไทยเน้นที่การเปิดตลาดสินค้าที่ยังมีอัตราภาษีสูง เช่น อาหารทะเลกระป๋อง สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนัง รองเท้า และยานยนต์บางประเภท เป็นต้น

การค้าบริการ ในภาพรวมไทยต้องการให้การเปิดตลาดบริการเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป และร่วมกับสมาชิกอาเซียนผลักดันให้มีการจัดทำกฎระเบียบเรื่องมาตรการปกป้องฉุกเฉินภาคบริการ ในขณะเดียวกัน ไทยก็พยายามผลักดันให้ประเทศพัฒนาแล้วเปิดตลาดให้แรงงานฝีมือของไทยเข้าไปทำงานได้ในสาขาที่มีความถนัด เช่น ร้านอาหาร และสปา เป็นต้น

สถานะล่าสุด

หลังจากการประชุมระดับรัฐมนตรีเมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมาประสบความสำเร็จพอสมควร ผู้อำนวยความสะดวกใหญ่ WTO และสมาชิกสำคัญได้พยายามที่จะรื้อฟื้นการเจรจา โดยมีเป้าหมายที่จะหาข้อตกลงในรูปแบบข้อผูกพัน (modalities) การปฏิรูปการค้าสินค้าเกษตร และ NAMA ให้เสร็จภายในปี 2551 โดยมีการประชุมหารือระดับเทคนิคอย่างเข้มข้นมาตลอดเดือนพฤศจิกายน 2551 Mr. Pascal Lamy ผู้อำนวยการใหญ่ WTO พยายามที่จะจัดการประชุมระดับรัฐมนตรี ในช่วงวันที่ 17-19 ธันวาคม 2551 เพื่อสนองเจตนารมณ์ของผู้นำประเทศ G-20 ผู้นำแอฟริกา และ LDCs. แต่ต้องยกเลิกความพยายามดังกล่าวในที่สุดเนื่องจากยังไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ในประเด็นมาตรการปกป้องพิเศษสำหรับสินค้าเกษตร และการเจรจาสาขา ในการเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรม

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

15 ธันวาคม 2551